

LIETUVIŲ S-GOS BRAZILIJOS
ORGANAS
LEIDŽIA SPAUDOS D-JA
„SVIESA“
Redakcijos ir Administracijos
adresas:
„LIETUVIS“
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764.
Tel. 4-0159
São Paulo. — Brasil.

LIETUVIS

JORNAL LITHUANO

Prenumeratos kaina:

Brazilijos metams 10 milreisu, psm.
6 milreisa.
Užsienio metams 15 milr. psm.
8 milreisa.
Atskiras numeris 300 reisu
Redakcija atidaryta nuo 12 iki 4 v. v.

Atsakomasis redaktorius
Dr. Egaz Muniz.

S-ti METAI.

SÃO PAULO, 1936 m. Spalio - Outubro mėn. 24 d.

NR. 43 (407)

Reikia stipresnių dvasinių ryšių tarp Lietuvos ir užsienio lietuvių

Lietuvoje keliamas svarbus klausimas.

Šiemet sueina 50 metų, kai Šiaurės Amerikoje įsikūrę pirmieji lietuviai išieiviai. Todėl šie metai yra skiriami užsienio lietuvių klausimams nagrinėti. Tie klausimai, tur būt, pirmą kartą Vytauto Didžiojo universitete bus taip plačiai ir visapusiškai aptarti. Paskaitose bus nagrinėjami patys opieji užsienio lietuvių kultūrinio gyvenimo reikalai: užsienio lietuvių švietimo pertvarkymas, filmas, menas ir radio užsienio lietuvių tarnyboje ir kiti klausimai. Jiems nagrinėti paskaitininkais bus kviečiami ir užsienio lietuvių veikėjai. Šio didelio darbo imasi kaune veikiančios akademijos Draugijos užsienio lietuviams remti škyrius.

Ši didelė ir labai reikalinga pradžia yra sveikintina ir remtina. Kalbant apie užsienio lietuvių klausimus, reikia pasakyti, kad iš jų patys didžiausios ir svarbiausios yra tas — kuriuo būdu galima būtų sėkmingiau išaiškinti užsienio lietuvių tautybę ir kuriuo būdu būtų galima sustiprinti jų kultūrinį bendradarbiavimą su Lietuva. Vytauto Didžiojo universitete ruošiamose paskaitose šiam klausimui bus daugiausia kreipiamas dėmesys.

Suo metu Lietuvoje yra iškeltas gana svarbus klausimas, kuris rūpi tiek Lietuvos, tiek užsienio lietuviams. Nurodoma, kad užsienio lietuvių tautiškaumui ir jų kultūriniam bendradarbiavimui su Lietuva sustiprinti yra įvairių priemonių, tačiau iš jų pati svarbiausia yra spauda. Tad apie ją čia ir bus kalbama.

Spauda mūsų laikais yra vienas galtingiausių ir prietamiausių informacijos įrankių. Per spaudą užsienio lietuvių gali būti geriausia informuojami apie Lietuvos kultūrinis laimėjimus. Per ją geriausiai galima perduoti užsienio lietuviams Lietuvos kultūrinės vertybes. Iš užsienio lietuvių spaudos Lietuvos lietuviški gali plačiausiai patinti išelvyti gyvenimą ir jų kultūrinis siekimus. Tik, deja, reikia pripažinti, kad ligol spauda tokiame svarbiame reikale nebūvo tinkamai išnaudojama.

Dabartinių metų Lietuvoje yra leidžiama jau gana daug periodinės spaudos. Kasmet išleista gana daug naujų mokslo ir dailės literatūros veikalų ir kitokių spaudinių. Tačiau iš jų tik labai mažą dalį patenka užsienio lietuviams. Gi jų ten ir turėtų patekti apie trečdalis viso skaičiaus, nes jau apie trečdalis lietuvių gyvena už savo tikros tėvynės Lietuvos ribų. Ir užsienio lietuvių spaudoje, palyginti, mažai rašoma apie Lietuvoje išeinančias knygas apie lietuvių mokslo, meno ir kitokių kultūros laimėjimus.

Tiesa, Draugija užsienio lietuviams

remti Lietuvoje renka knygas, kurių nematyt aukoją įvairios kultūrinės organizacijos ir atskiri asmenys. Tai yra geras ir naudingas darbas, tačiau juo vienu yra sunku Lietuvoje leidžiamą knygą plačiau paskleisti tarp užsienio lietuvių. Šiam tikslui reikia ieškoti naujų priemonių. Atrodo, kad užsienio lietuvių spauda turėtų plačiau rašyti apie Lietuvoje išeinančias knygas. Žinoma, tą patį turėtų daryti ir Lietuvos spauda apie užsienio lietuvių naujai išleistas knygas. Tuo būdu, ir užsienio ir Lietuvos lietuvių būtų plačiau informuoti apie naujuosius leidinius ir be abejoj, padidėtų jais susidomėjimas ir būtų imta plačiau jų reikalauti. Tuomet užsienio lietuvių knygynams būtų didesnis medžiaginis išskaidymas reikalauti daugiau iš Lietuvos lietuviškų leidinių. Užsienio lietuvių, daugiau pirkdami ir skaitydami Lietuvos leidžiamų knygų ne tik stiprintų savo tautinę sąmonę, bet ir padėtų lietuviški knygai prasiskinti kelia į platumą pasaulį.

Šio klausimo sumanytojai dar nurodo, kad būtų labai naudinga, jeigu Lietuvos knygų leidybai Jungtinėse Amerikos Valstybėse turėtų savo atstovą, kuris rūpintųsi lietuviškų knygų prekybos ir platinimo reikalais. Jis galėtų atstovauti ir Lietuvos periodines spaudos reikalus. Juk ne tik knygų, bet ir Lietuvoje leidžiamų laikraščių bei žurnalų mažai patenka pas užsienio lietuvius. Jeigu ten plačiau Lietuvos laikraščiai ir žurnalai būtų garsinami, tai galimas dalykas, kad ten jų prenumeratorių skaičius ne tik kelias dešimt, bet ir kelis šimtus kartų padidėtų. Tuo būdu, didesnieji Lietuvos laikraščiai bei žurnalai nors Jungtinėse Amerikos Valstybėse turėtų turėti savo atstovą.

Tą patį nurodoma ir apie užsienio lietuvių periodinę spaudą. Jai reikėtų Lietuvoje turėti savo platinimo ir nuolatinį atstovą. Keičiantis laikraščiais bei knygoms, be abejoj, ir pasaulio lietuvių dvasinis suartėjimas būtų didesnis.

Tsb.

Madride užmušta 20.000 žmonių.

Telegrama iš Lisabono praneša, kad paskutinėmis dienomis Madride prasidėjo baisios skerdynės. Ekstremūs tautos valdžia matydama besitartinai pralaimėjimą be mažiausio pasigalėjimo pradėjo šaudyti ir zudyti visus, kas tik mėgina jai priešintis ir neklaušti. Per paskutines dienas Madride užmuš-

tųjų skaičius siekia 20.000 žmonių. Tai dar iki šiol negirdėtos skerdynės.

Didelis žemės drebėjimas Venecijoje.

Italijoje, Venecijos mieste buvo jaučiamas stiprus žemės drebėjimas, kuris sukėlė labai didelį paniką gyventojų tarpe. Apie 100 žmonių yra sužeistų. Žemės drebėjimas sugriovė daug namų ir kitokių pastatų. Materialiai nuostoliai siekia virš 4 milijonų lirų.

Brazilijos Prezidentas manąs vyktyti į siaurės estadus

Nekurie Brazilijos laikraščiai rašo, kad Rio de Janeiro kalbama apie Respublikos Prezidento p. Getulio Vargas kelionę į siaurės Brazilijos estadus. Pirmoje eilėje Prezidentas manąs vizituoti Bahia estadą.

Belgijos kairieji remia vyriausybę.

Belgijos kairiųjų liberalų partijos vadovybė nutarė remti dabartinę Belgijos vyriausybę ir padėti jai įvykdyti militarinę reformą ir kitos užsibrėžtus uždavinius.

S. Paulo žurnalistų s-ga atidarė savo centrą

São Paulo žurnalistų s-ga („Associação Paulista da Imprensa“) praeitą šeštadienį atidarė naują savo centrą, ant rua 15 de Novembro Nr. 29. Atidarymo iškilinėse dalyvavo ne tik daugybė žymių žurnalistų, bet ir aukštųjų valdžios bei visuomenės atstovų, jų tarpe ir Lietuvos Konsulas p. P. Gaučys su sekretorium J. Čiuvinsku. P. Konsulas buvo pakviestas į garbės prezidiumą.

Atidarymo iškilines pradėjo žurnalistų s-gos pirmininkas Dr. Honorio de Sylve, kuris pasakė įspūdingą kalbą. Toliau labai ilgą ir nepaprastai įdomią paskaitą apie žurnalistiką ir žurnalistus skaitė Dr. E. Petti. Vėliau susirinkusieji žurnalistai ir svečiai buvo vaišiniai.

Sios S. Paulo žurnalistų s-gos nariu yra ir „Lietuvio“ redaktorius, kuris taip pat dalyvavo iškilinėse.

Priešrinkiminė propoganda Amerikoje.

Amerikoje eina nepaprasta priešrinkiminė propoganda. Vienoje pusėje stovi dabartinis prezidentas Roosveltas — demokratų kandidatas, kitoje pusėje senatorius London — respublikonų partijos kandidatas. Tačiau, kaip praneša laikraščiai, dauguma amerikiečių sąlygo, kad Roosvelto valdžia esanti geriausia, kokią Amerika kada nors turėjo

po neužmirštamo Abraomo Linkolno. Spėjama, kad rinkimus laimės dabartinis prezidentas Roosveltas.

Kiek zuvo žmonių per Ispanijos revoliuciją

Europos laikraščiai rašo, kad per tris mėnesius Ispanijoje zuvo šimtas aštuoniasdešimt tūkstančių žmonių ir apie tiek sunkiai sužeistų. Materialiai nuostoliai milijonai ir siekia milijardus pezetų.

Sukileliai slenka Madrido link

Naujausios žinios praneša, kad sukilėlių kariuomenės dalys jau už 20 kilometrų nuo Ispanijos sostinės Madrido. Paskutinėmis dienomis sukilėliai užėmė kelias žymias pozicijas, kurių tarpe ir didelį Oviedo miestą. Dabar smarkiai atakuojama Maaga ir Bilbao. Kitos gi kariuomenės dalys po mažų slenka Madrido link.

Paryžiaus laikraščiai praneša, kad tik besąlyginis ekstremistų valdžios pasidavimas galėtų išgelbėti Madridą nuo baisaus kraujo pralėjimo. Iš Madrido pranešama, kad svetimosios moterys ir vaikai, kurie dabar prisiglaudę prie įvairių valstybių ambasadų artimiausiu laiku busią išgabenti iš sostinės, nes diena po dienos laukinama didelio sukilėlių bombardavimo. Sukilėlių kariuomenės vadai skelbia, kad Madridas bus sūgš palimtas per kelėtą dienų, kada prasidės didžioji sukilėlių ofensyva prieš sostinę.

Didėja pinigų apyvarta.

Šiemet nemaž kas mėnuo pinigų apyvarta didėja. Rugsėjo mėn. apyvartoje buvo 123 mil. 98 tūkst. 800 litų. Popierinių pinigų buvo 107 mil. 12 tūkst. 700 litų ir vario aliuminio monetų 3 mil. 546 tūkst. 500 litų. Tuo pačiu metu pernai apyvartoje buvo 107 mil. 534 tūkst. 400 litų, o užpelnai tik 98 mil. 728 tūkst. 100 litų. Teigi pinigų apyvarta yra žymiai padidėjusi. Apyvartos didėjimas reiškia krašto ūkiško būvio pagerėjimą.

Birželio 12 — 15 d. naujai pradėti Lietuvos kalti pinigų ligol apyvarton pateko 603 tūkst. 500 litų — sumoje 3 mil. 980 tūkst. atskirų monetų. Naujų 1 cento monetų apyvarton paleista 1 mil. 250 tūkst., 5 centų — 2 mil. 250 tūkst. ir 1 lito 480 tūkst. Naujoji sena (1924 — 25 m.) kalimo vario aliuminio 1, 5, 10, 20, ir 50 centų monetų apyvartoje rugsėjo 1 d. buvo 2 mil. 527 tūkst. 27 litų sumoje, o sidabro 1, 2 ir 5 litų monetų — 12 mil. 539 tūkst. 603 litų sumoje.

LIETUVOJE

Kaune yra 135.000 gyventojų.

Kaomet smarkiai auga netik Kauno miestas, bet jame didėja ir gyventojų skaičius. Tuojau po karo Kaune buvo tik apie 70.000 gyventojų. Gi dabar Kaunas jau turi 135.000 gyventojų. Taigi, per 17 metų Kauno gyventojų skaičius beveik padvigubėjo. Tautybėmis Kauno gyventojai taip pasiskirsto: lietuviai yra 60,3%, žydai — 26,1%, lenkai — 4,1%, vokiečiai — 3,4%, rusų 3,3%, kitų tautybių — 2,8%.

Lietuvių skaičius per paskutiniuosius 10 metų užaugo nuo 58,9% iki 60,3%. Žydų skaičius per paskutiniuosius dešimtmetį sumažėjo 2%. Šiuo metu Kaune yra per 20 gimnazijų, ir specialiu mokyklų, apie 250 pradžios mokyklų kompleksų, 21 katalikų bažnyčia ir 12 koplyčių, 2 evangelikų bažnyčios, 2 rusų cerkvių, 3 sinagogos ir viena mahometonų mečetė. Be to, yra visa eilė įvairių sektantų maldos namų. Pramonės įmonių Kaune dabar yra: 1590 ir apie 4.000 įvairių prekybos įmonių.

še bus dar daugiau, negu pereitais metais. Pirmiaisiais žiemos mėnesiais už miškų iškirtimą darbininkams už darbą bus apmokėta apie du šimtus tūkstančių litų.

Laivų bendrovėj dalyvaus didžiausios firmos.

Akc. b. vės «Maistas» iniciatyva Lietuvoj steigiama akcinė bendrovė, kuri organizuos Lietuvos prekybos laivyną. Toje bendrovėje sutiko dalyvauti akcininkais, be «Maisto» dar «Lietūkis», «Pienocentras», ir kitos didelės firmos. Tos bendrovės įstatas yra paruošęs inž. Siūzys. Ši bendrovė šiais metais bus įsteigta, ir iki Naujų Metų bus supirkti trys jūrų laivai, iš jų vienas didelis. Kadangi naujiems laivams reikės vadovų ir jūrininkų, todėl laivų darbininkų kadrus yra ruošiamas dabar esančiuose jūrų laivuose.

Greit atidarys Kaunas -- Baltai plentą.

Žemaičių plento statyba tarp Kauno ir Babrų jau beveik baigta. Dabar tik kasami grioviai ir plentą valomas Numatoma, kad plento užbaigiamieji darbai bus baigti iki lapkričio mėnesio. Po to lapkričio mėnesio pradžioj įvyks Kaunas — Baltai plento atidarymas.

Ar bus steigiamas cemento fabriks.

Energijos komiteto tyrimo duomenimis, Lietuvoj yra labai daug cementui gaminti medžiagos. Taip pat Lietuvoj yra ir didelis cemento poreikavimas. Kadangi Lietuvoj už cemento kiekvienas metais išveža daug pinigų į užsienius, tai jau kuris laikas projektuojama Lietuvoj įsteigti cemento fabriką. Dabar apsižiūriama, kad įsteigti cemento fabriks kaštus apie milijoną litų. Cemento gamybos iniciatoriui nesitiki, kad tokia suma pinigų būtų galima greitai laiku surinkti parnūdoiant fabriks akcijas. Daug greičiau ši sumanyama pavyktų realizuoti, jei prie

fabriks steigimo prisidėtų valdžia. Tuo tikslu suinteresuotieji asmenys daro atitinkamų žygių.

Prasidės viešos paskaitos.

Greitu laiku Vytauto Didžiojo universiteto šventadienišias prasidės viešos paskaitos, kurias nemokamai galės klausyti visi piliečiai. Paskaitos bus skaitytos iš visų sričių.

Priimtas seimo statutas.

Rugsėjo mėn. 17 d. 12 val. eimas susirinko į antrą darbo posėdį. Posėdyje dalyvavo 48 tautos atstovai, jų tarpe pirmą kartą Alytaus apygardos atstovas prof. Laukaitis, kuris tos pačios dienos rytą J. E. Tautos Vadui Valstybės Prezidentui Antanui Smetonai davė priesaiką.

Seimo pirmininkas inž. K. Šakotis pradėjęs posėdį, pranešė, kad drąktoji seimo statuto svarstyti komisija patiekė seimo statuto projekta, kurio svarstymas ir buvo įtrauktas į tos dienos seimo darbų tvarką.

Seimo pirmininkas inž. K. Šakotis davė žodį atstovui Merkiui, kuria plačiai apibūdino statuto projekta. Už statuto priėmimą balsavo 45 atstovai.

Pertvarkys amatų ir prekybos mokyklas.

Švietimo ministerijos kultūros reikalų departamente sudaryta komisija, kuri nustatys amatų mokykloms vienodas techniško mokslu programas. Taip pat bus nustatyta tarp amatų mokyklų ryšys. Manoma iš pagrindų pertvarkyti amatų ir prekybos mokyklas. Sekančios savaitės pradžioja minėta komisija pradės darbą.

Kauno apskrityje sumažėjo bedarbių.

Kauno apskrities savivaldybėn šiuo metu žymiai mažiau kreipiasi bedarbių prašančių darbo. Esant gražiam orui, apskrities darbininkai gauna darbo pas ūkininkus prie įvairių statybų ir kitokių darbų. Tačiau atsidaręs didesnis darbininkų skaičius, Kauno apskrities savivaldybė numato organizuoti viešuosius darbus.

Nubausti pinigų pasisavintojai.

Kauno apygardos teismas paskelbė sprendimą Petro Janušo, E. Vaškevičienės ir kitų byloje. Petras Janušis nubaustas 12 metų sunkių darbų kalėjimu, jo uošvė E. Vaškevičienė — 15 metų, Chomskis 8 m., Pečionikas 1 m. papr. kal., bet įskaitius atsėdėtą laiką laikys jį kalėjimo dar 8 mėn., Čirtokas taip pat 1 met. papr. kalėjimo. Civilinio teikimo valstybei priteis ta lygiai iš visų nuteistųjų 197.263 lt. ir nuo 1933 m. įskaityti 6% valstybei ligi atiduos.

Didelės ugniagesių iškilmės Kaune.

Rugsėjo 12 ir 13 d. Kaune buvo didelės ugniagesių iškilmės. Įvyko mečinis jų sąjungos suvažiavimas ir visų Baltijos valstybių ugniagesių konferencija. Suvažiavime buvo išrinkta nauja ugniagesių sąjungos valdyba, kurios pirmininku ir toliau liko G. Peterauskas. Tuo pat metu įvyko ir didelis Kauno miesto ugniagesių paradas, kurį priėmė vidaus reikalų ministras gen. Čapiukas.

Padidėjo ūkio darbininkų atlyginimas.

Centralinio statistikos biuro finišas, šiais metais padidėjo žemės ūkio darbininkų atlyginimas. Duodant mažiausią vidutiniškai vyrui už darbo dieną liepos mėnesį buvo mokama 2 lt. 60 ct materialai 2 lt. Be maisto buvo mokama didesnis atlyginimas, vyrui 3 lt. 60 ct, o moteriai 2 lt 65 ct.

Tuo pačiu metu pernai vyrui už darbo dieną, duodant maistą, mokėta 2 lt 20 ct, moteriai 1 lt 60 ct, o be maisto — vyrui 3 lt, moteriai 2 lt 25 ct.

Sulietuvins valstų vardus.

Lietuvos valstinių draugija nutarė sulietuvinti ligiai vartojamus netilietuviškus valstų ir kitų valstines esamų dalykų pavadinimus. Tam reikalingi sudaryti specialii komisija. Ligiečiai vartojami pavadinimai daugeliui žmonių yra visiškai neapratantami.

Leit. Liapidevskis—Ldovakis.

Iš karo lakūno užrašų.

(Pabaiga)

— Abejojų, Jūsų šviesybė!
— Jūs mėginot?
— Jau ne vieną sykį, Jūsų šviesybė!
Generolas su-paudė mano ranką ir atsidūsęs tarė:
— Na, ką gi? Tokia, matyt, Aukštaičiojo valia.

jokio debesėlio. Tik rytai turėjo lyg kokią kruviną juostą.
Žemė iš lėto po mumis alyško.
Horizonte bliztelėjo ugnis ir liepsnos liežuviai apgaubė mūsų angaros. Virš jų staugė vokiečių «Taube», kuris «Fokero» lydimas, šnė sukūjtė.
Machlopas, pajlojęs per bortą odine pirštine ir parodė j «Fokeri» puošt ant jojo. Aš gi užpuoliau «Taube».

Kad «Taube» bus toj numuštas, aš piniui tikejau ir jau nušvėnėjau vieta, į kurią jis kris.

— Laikas!
Aš apėjau jį ir užpuoliau iš priekio: «Taube», kaip ešerį, iš uodegos nepajamst.

— Nesitąsyk po svetimus aerodromus, — sikančes dantis tarčiau ir paleidau kulkų seriją.
— Nedeckink svetimųjų angarų, — vėl šypotėjau ir paleidau antrąją seriją.

— Nebo narduok... neužbaigiau

nei sakinio, kaip «Taube» apsvėrė per sparną ir atsitrėnkė į žemę.

Pakelęs galvą į natikintuvus iš karto pastebėjau, kad kova nelygi. Juk «Niupora» sėdi ne skrybiole, bet pats Machlopas.

Vokietis, traukdamas nuo fronto, vartėsi kaip unguris, o Machlopas vis jį persekiojo iki gaili. Iš visko žalima buvo pastebėti, kad vokiečio jėgos jau senka ir «Fokeris» blaškėsi, kaip vėjo mėtomas lapelis.

Kova ejo galop.
Aš, apsidairęs aplink, nuskubėjau Machlopai į pagalbą, bet kaip tik dabar ir išsiritė pati oro kova.

Taip man buvo netikėta, kad aš kelioms sekundoms nustoju samonės ir orientuotės.

Ir atsitiko štai kas:
Machlopas užpuolė «Fokerį» iš už pakalio.

Ar jie nušovė vokiečių ar nemušė, nežinau, tačiau «Fokeris» daro «Imelmanną» ir su pilnu cirkeliu įsisturbia į «Niuporą». Pasiskizta smarkus trenksmas; lekia sparnai, vairai ir kitos lėktuvo dalys. Bifornai du kūnai, susikabinę nepertraukiamais pūniais, kritus ir kartu velka du oro di-

dvyrius į paskutinę poilsio vietą...

Taip tuo mano prietelis Machlopas.

Aš vėl vienas savo palapinėje.
Penktos valandos ryto, noriai miegoti, miegoti...

— Ei, Semlonai, paklok lova. Na, neverk, firmine baldykie, man taip skaudu ir be tavęs o tu čia man dar daugiau sukeli savo verkė olimu skausmą. Būjau, kad širdis gali neišlaikyti...

Laisvai vertė lak. St. Jurevičius.

DIDELJ DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SA VO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UŽSAKYSI JIEMS „LIETUVI“ 1937 METAMS.

Didelis Baltijos tautų kongresas Kaune.

Baltijos tautos tarpusavio bendradarbiavimo ir vieningumo šūki iškėlė jau pačiais pirmaisiais nepriklausomo gyvenimo metais. Pamažu visuose trijose kraštuose šis šūkis apėmė vis platesnius visuomenės sluoksnius. Šią darbą aukštai įvertino ir Baltijos valstybių vyrai, kurie po kelių metų bandymo, pagaliau 1934 metais rugsėjo 12 d. Ženevoje pasirašė Baltijos santarvės aktą. Nuo to laiko šių trijų tautų vieningas darbas įgavo daug platesnį ir gilų turinį, kuris paskutiniaisiais metais jau dažnai išsilaikė į Baltijos tautų vieningumo manifestaciją.

Tokiu graži manifestacija, pavadinta Baltijos tautų vienybės kongresu, buvo rugsėjo 20—21 d. Kaune. Tai buvo jau antrasis lietuvių latvių-estų vienybės kongresas. Į dabartinį kongresą iš Latvijos ir Estijos atvažiavo po keliasdešimt atstovų. Juo gyvai domėjosi ne tik mūsų, latvių ir estų visuomenė, bet į jį reikiamo dėmesio kreipė ir viešoji Europos opinija.

Į šikšmingą kongreso atidarymą valstybės teatre atsilankė krašto apsaugos ministras inž. pik. Dirmanas, žemės ūkio ministras St. Putninskis, vidaus reikalų viceministras ats. pik. Giedraitis, šaulių sąjungos vadas pulk. Saladivis, tautos veteranai, mokslininkai, menininkai, visuomenės veikėjai ir kiti svečiai. Kongresas buvo pradedamas Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnais, po kurių kongreso pirmininkas Ant. Merkys paskaitė Respublikos Prezidento Antano Smetonos atsiųstą tokią pasveikinimą: „Sveikinu estų, latvių ir lietuvių kongresą Kaune ir linkiu stiprinti bei ugdyti taip sėkmingai pradėtą darbą kilniai Baltijos tautų suartėjimo idėjų įgyvendinti bendrai visų tautų gerovei“. Kongresas taip pat telegramomis sveikino ministras pirmininkas Juozas Tūbelis, Estijos užsienio reikalų ministras dr. Akelis, o šodniu — Latvijos ir Estijos pasausninkai Lietuvai, organizacijų atstovai, mokslo, meno ir kultūros darbuotojai. Kongresas iš savo pusės nutarė pasiųsti sveikimo telegramas Lietuvos Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai, Latvijos Respublikos Prezidentui Karolui Ulmanui ir Estijos Respublikos Prezidentui Konstantinui Patsui.

Po visų garbių sveikinimų, Baltijos tautų bendradarbiavimo buro pirmininkas Ant. Merkys padarė plau-

pranešimą apie biuro nuveiktus darbus. Jis pažymėjo, kad šis biuras įsteigtas prieš dvejuis metais, tačiau per šiuos metus jo centras buvo perkeltas į Kauną. Biuras dėjo visas pastangas tinkamai organizuoti Šaulių kaitynių 700 metų sukaktuvių minėjimą. Šios pastangos atnešė gerą vaisių, nes šiomis dienomis Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje Šaulių kaitynės labai plačiai minimos ir apie jas visuose trijose kraštuose išėjo nemažai literatūros. Baltijos tautų bendradarbiavimo būros išdėrė programą, kaip turi būti visose trijose kraštuose švenčiamos vienos kurios santarvinių kaitynių valstybės nepriklausomybės paskelbimo šventės. Nors šios šventės švenčiamos dar tik antri metai, tačiau jos jau įgavo gražios tradicijos. Tai didelis auklėjamasis darbas, kuris vartojamas mokyklose, spaudoje, kultūros įstaigose ir plečios visuomenės masės. Be to, biuras darina įvairių organizacijų bendradarbiavimo būrus. Tuo tikslu yra nutarta ateinančiais metais Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje suruošti „Baltijos tautų savaitę“. Jos kiekviena krašte bus ruošiamos atskirai ir bus suderinamos su didesniaisiais to krašto visuomeniniais įvykiais. Pagaliau, Baltijos tautų bendradarbiavimo biuro veikimas nukreiptas į Baltijos santarvės propagavimą ir jos rėmimą tiek ją sudarančiuose visuose trijose kraštuose, tiek ir už jų ribų.

Po Ant. Merkio pranešimo, prof. Icn. Jonynas skaitė įdomų ir turiningą referatą apie Šaulių kaitynes. Šiame referate autorius iškėlė dar nepasiekėto davinį ir pareiškė naują nuomonę apie kr žiuočių ir kardininkų brovimą ir Baltijos kraštus. Jis pažymėjo, kad jie į šiuos kraštus brovėsi ne tikybinių jausmų vedini, bet norėdami rasti čia sau sotų pragyvenimą.

Pirmosios kongreso dienos vakare visi jo dalyviai nuvyko į Vytauto Didžiojo muziejaus sodelį, kuriame pagerbė žurusus dėl Lietuvos laisvės ir ant Nefinomojo Kareivio kapo padėjo vainiką.

Antrą kongreso dieną Rygos universiteto doc. J. Bierznis skaitė įdomų referatą apie Lietuvos įtaką Livonijai lietuvių-leukių laikmetyje. Tame referate autorius pareiškė nuomonę, kad nors anksčiau buvo bendra Lietuvos-Lenkijos valstybė, tačiau žymiąją dabartinę Latvijos dalį, tuoliausią Livoniją,

valdė Lietuva nepriklausomai nuo Lenkijos. Estų prof. P. Tarvel savo pranešime „Baltijos valstybių kultūrinės užsienio orientacijos problemos“ iškėlė mintį, kad mažoms Baltijos tautomis reikia kratyti didžiųjų kaimynų nuolat daroma bet kokia kultūrinė įtaka, o reikia plėsti tarpusavio kultūrinės sąveikos. Jeigu jau reikia naudotis svetimomis kultūros vertybėmis, tai jas reikia tauti iš anglų ir prancūzų tautų. Redaktorius O. Noncas skaitė referatą apie Lietuvos, Latvijos ir Estijos keitimąsi jaunuomene. Jis priėjo išvados, kad toks keitimasis padės labiau sustiprinti priakančią kartą, kuri netolimoje ateityje galės būti stiprus šių tautų vienybės ir artimo bendradarbiavimo pagrindas.

Išklausę ir aptarę šiuose referatuose bei pareiškimuose iškeltas mintis kongresas priėmė nutarimą, kuriame konstatavo, kad paskutiniais metais Baltijos tautos parodė itin kinantį nuostaus ir taikaus bendradarbiavimo pažvydį tarpusavy ir su kitomis tautomis. Norėdamas ir toliau eiti šiuo bendradarbiavimo keliu, Baltijos tautos turi dėti visas pastangas tarpusavio bendradarbiavimui plėsti bei gilinti visose valstybinio, kultūrinio ir ekonominio gyvenimo srityse. Ypatinai kreipiamas dėmesys į priaugančią kartą, kuri turėtų būti perauklėta taip, kad galėtų išdides energija testų taip sėkmingai pradėtą Baltijos valstybių susiartinimo darbą.

Šis didžiulis Baltijos tautų vienybės kongresas praėjo su nepaprastu pasisekimu, visiems palikdamas gilų įpūdį. Jame pasireiškė darnus lietuvių latvių ir estų bendradarbiavimas. Reikia tikėti, kad šis Baltijos tautų bendradarbiavimas įstaiės ne tik čia, prie Baltijos jūros esančiuose kraštuose, bet taip pat ir visur ten, kur tik gyvena šių tautų vaikai.

Prasidėjo mokslas universitete.

Rugsėjo 1 d. prasidėjo mokslas mokyklose, o rugsėjo 15 d. ir Vytauto Didžiojo universitete. Rugsėjo 15 d. įvyko iškilmingas universitete naujų mokslo metų atidarymas, kuriuo metu didesnę kalbą studentams pasakė universiteto rektorius prof. M. Romeris. Kalboje į naujuosius studentus jis ypač pabrėžė drausmės reikšmę. Viso ligi rugsėjo 15 d. prašymų į universitetą įstoti buvo pduota 906, tad maždaug tiek pat, kaip ir priešais metais.

Miestų tvarkymui išleista 1.200.000 litų.

Miestų tvarkymas sudaro stambias išlaidas savivaldybių biudžetuose. Ypač daug miestams tvarkyti išleista pirmos eilės miestų savivaldybės. Šiemet per pirmąjį pusmetį savivaldybės miestų tvarkymui išleido 1 mil. 200 tūkst. litų. Pirmos eilės miestų savivaldybės šiam tikslui išleido 1 mil. 116 tūkst. litų, apskričių 100 tūkst. litų, antros eilės miestų 11 tūkst. 13 tūkst. 20000

Pernai per pirmąjį pusmetį miestų tvarkymui savivaldybės išleido 1 mil. 223 tūkst. 400 litų.

Grafiškai paminėta radiofonijos gyvenimas.

Dešimties metų Lietuvos radiofonijos sukaktis iškilmingai paminėta Kaune ir Klaipėdoje. Sukakties dieną minėjimui buvo skirta beveik visa abiejų radio stotelių programa: buvo atitinkami koncertai, paskaitos, vaidinimai. Klaipėdoje ta progą išilmingai buvo atidaryta ir pati Klaipėdos radio stotis. Įvykyje sukakties metu Baltijos valstybių radio konferencijoje buvo nutarta transliuoti vieniems kitų svarbesnių jų tautos švenčių iškilmes, reikalui esant, keistis techniškuoju personalu, keistis paskaitomis, koncertais, dainininkais, muzikais solistais, net gaidomis ir kt.

Per 10 metų Kaune pastatyta 7.500 trobesių.

Mūsų laikinoji sostinė, Kaunas, atgavusi nepriklausomybę, smarkiai išaugo, kaip nė vienas Pabaltijo miestas. Kauno augimą ryškiai rodo trobesių statyba. Per 10 metų (nuo 1925 iki 1935 metų pradžios) Kaune pastatyta apie 7.500 trobesių. 1935 m. pastatyta 674 namai ir 5 prekybos bei pramonės įmonės. Didžiausia statyba Kaune buvo 1931 metais, kada į trobesių statyba buvo įdėta per 26 mil. litų. Gyva statyba ir šiemet.

TIK „LIETUVY“ PASISKELBĖS TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAUDA. SKELBIMŲ KAINOS PRIEMIAUSIOS.

Farsalis.

— Jeigu Tamstos norite, kad aš papasakočiau apie savo vėlykinį skridimą, su mielu noru paspasakosiu, nes ki taip neturėsite mano visų nuotykių pilnoje vaizdo.

Tarpklikto pastebiu, kad jei kas nors iš lakūnų neigiamai atsilieps apie „Farsalį“, — aš pasiruošęs su juo pėtis.

Jeigu, kaip sakoma, „Farsalis“ dažnai degti, tai jau čia mechanika ar motoristo kaltė. Juk visi žino, kad motoras „Salomon“ jau yra patikimas.

Ir slysdamas ant sparno, sakote, „Farsalis“ neišsilygina? Stoperuojant sparnai susilaukia? Ir „pikė“ neišpa-

Na, nieko panašaus! Pardon, par don. A „pikė“ puskartininko Ostašaus kož... Du takstančius metrų „Farsalis“ pikeravo, krito it akmuo, o prie pat žemės išsilygino.

O lietentams Uspianskas?.. Skrido po bombardavimo ir užsnūdo. Žvalgas pamatęs, kad lėktuvas virsta per

sparną, kreipiasi į lakūną. Ir ką gi jis pamatė? Leit. Uspianskis rauduasis sau miega. Kol žvalgas priklė la kūną. „Farsalis“ įėjo į stoperį... Žvalgas jau atsiveikino su savo gyvybe... Bet čia išėjo kas kita. Apsisukęs 10 pašėlusiu sūkiu, „Farsalis“ lengvai išėjo iš stoperio (suktuks).

O čia štai vienas atsitiktinis iš nesėpes mano praeities.

Šitą tai, tur būt, tikrai žinote, kad „Farsalis“ yra idealus planeris. Su šiuo visi sutinka. Taisi, viena kar ta atsitiko įdomus dalykas, po kuriuo aš pradėjau „Farsalį“ garbinti ir juo pasitiktėti.

Buvo ankstyvas pavasaris. Fronte, ne šio, ne to, staiga pradėjau dūzdyti mašiną. Kas tuptams ir... lėktuvas „karstas“: tat neuėmū važiuoklę, tai sustažau sparną, tai — kapotas (ap sivožimas ant nugaros).

Iš pradžios nieks nekreipė dėmesio, bet pamatę eilę mano padarytos „ceradarybės“, pasiniūt mane mediciniškam apžiūrėjimui. Pasirodo, kad mano nervai „susilubavo“ ir rezultate — trijų mėnesių atostogos į namus, į Kazanį.

Turiu iš anksto Tamstas perspėti,

kad aš visame pasaulyje — tik vienas: nei tėvų, nei giminių, pagaliau nei pažįstamų. Frontas buvo mano gimtinė, o kautynės giminės...

Bu užgyvenęs žmogus. Matydavau įvairiausius vaizdus. Ne tiek pragyvenau, kiek pergyvenau. Įėjus humdrui, meli, romansui... Viskas dingo, nubloko, išgaravo it kamfaras. Taip ir gyvenau, kaip dainuojantis Kalistratas.

O čia Kazanyje netikėtai aš sutikau vieną mergelę... Ji buvo Marijonų gimnaziją behaiganti.

Iki to sutikimo aš be galo liūdėjau. Prajstamų — nė dvasios, kaip kad ankščiau faktiau, aerodromas — drangre su metropolito dvaru, kelių kilometrų nuo miesto atstume. O miestas, nežūrint beveik dviejų pragyventų mŃne siu, ne tiek manęs nežavėjo. Jū maniau, kad nuobodėsi vietoje, kaip Ka zanis, visame pasaulyje nėra. Tačiau vieną dieną mano atmonė visai pasikeitė.

Po skraidymų, apie penktą valandą, išėjau po Kazanį pasivaikščioti. Patraukiau per Nedelios, vėliau Lofos gatvę, kurią beveik keturi šimtai metų tam atgal, susprogdino Jonas Žiaurasis

pasigerėjau Sim-Beki paminklu ir nu drofiau, kur akys vedė ir kojos nešė

Kiek laiko aš klaidžiojau po miestą, — neatmanu. Pradėjau orientuotis tik prie Šv. Vladimirio cerkvės. Ir vėl neatmanu kodėl ašėjau vidun.

Senelai, senelės... paveikslai, žvakės... smulkiai vrapas. Nuo viso šito aš fronte atrapatu.

Dabar prisiminiau, k.d šiandie buvo Didžiojo Paskinko pirmasis sekmdienis. Pasimelėiu, sakau, už savo pabūdusią sielą, nes pasidariau tikras dvasinis vaikata.

Pirkau žvakę. Žengtelėjau vieną žingsnį prie Švenčiausios Panos Marijos paveiklo ir atstojau, kaip įkastas Jums, Žinoma, juokingai atrodo, bet turėkite tiek kantrybės ir išlaikykite mane iki galo. Mano širdis, tarytum sustot norėjo, tarytum, vėl plakti pradėjo, dauzytis, lyg ištrukti norėdama... Ir dabar matau tą vaizdą. Šis vaizdas niekad, o niekad neišdils iš mano atminties. Greta manęs stovėjo senelė ir, užpakalyje jos, kukliais gimnazistės rūbais apsilukusi — mergaitė

(b. d.)

* Lėktuvo vardas.

Vietos lietuvių gyvenimas.

IŠ LIETUVIŲ MOTERŲ DRAUGIJOS GYVENIMO.

L. M. D. pirminkėi susirgus, praėitą sekmadienį šauktas visuotinis D-jos narių susirinkimas neįvyko, vietoj jo buvo pasitarimas dėl ruošiamo šeimyniško baliaus, kuris nutarta nukelti į lapkričio mėn. 8 d.

Be to nutarta ateinančių sekmadienį D. L. K. Vytauto mokyklą, Viloj Bėloj sužausti valdybos posėdį.

Šia proga L. M. D-jos valdyba prašo pranešti, kad svečiai ir narės, norį dalyvauti lapkričio mėn. 8 d. D. L. K. Vytauto mokyklą ruošiamame tuo draugijos baliaje, ne vėliau, kaip ligi lapkričio mėn. 5 d. užsiregistruoti pas D-jos pirminkę D. L. K. Vytauto mokyklą arba «Lietuvio» redakciją.

Lietuvaitė.

SKAUTŲ ŽODIS IR DR. J. BASANA-VIČIAUS MOKYKLOS VAKARAS.

Praėitą šeštadienį Dr. J. Basanavičiaus lietuvių mokykloje įvyko lietuvių skautų žodis, o po to jos mokyklos mokinių ir skautų vakaras su gražia ir įvairia programa.

Žodis buvo duotas 8 val. vakaro. Iškilmėse dalyvavo Lietuvos Konsulas p. P. Gaušys, Klebonas kun. P. Ragažinskas, Konsulato sekret. J. Čiuvinškas lietuvių mokytojai, «Lietuvio» redaktoriai ir Vysk. M. Valančiaus mokyklos skautai-skautės su mokyklos vedėju. Išsiriškavusios skautės-skautės pasveikino p. Konsulata: «Sveiki skautai!». Gražiai suakambėjo atsakydamas — «Sveikas Tamsta!». Po to skaitininkai atiduoė savo vadui raportą. St. Vancėvičiaus perskaitė skautų štabo įsakymus. Skautų vadas E. Pažėra pasako kalbą, po kalbos įneįama veltava. Veltavai atiduoėdama pažarbė. Pirmieji žodį duoda paukštytės ir vilkiukai, po jų skautės ir skautai. Žodį davė: skautai — Stasys Kirilinauskas, J. Jančiauskas, A. Kucinas; skautės — A. Sinkaitė, B. Dūkėnaitė, A. Pelečkaitė, O. Lisaukėnaitė; vilkiukai — S. Makauskas ir paukštytės — O. Skadaitė, Č. Sereičkaitė, M. Mikėlaitytė, O. Kubiliūtė ir V. Baituškaitė. Davusiemis žodį skautams p. Konsulas užrašė kaklaraiškėlius. Po žodžio vėl perskaitomas įsakymas, kuriuo apdovanojami senesnieji skautai-skautės žvaigždutėmis, o skantė St. Ias kaitė Vytauto Didžiojo jubiliejaus medaliu. P. Konsulas pasakė trumpą ir gražią kalbą, išreikėdamas savo džiaugsmą, kad S. Paulo mieste taip gražiai organizuojasi ir dirba skautai. Toliau kalbėjo Klebonas kun. P. Ragažinskas, kuris savo kalboje pažymėjo, kad buvęs daugelį metų skautų organizacijoje ir sveikino skautus linkėdamas jėms tarauti Dievui, Tėvynei, ir Artimui. Pasakėtinis kalbėjo skautų vadas mok. E. Pažėra įžodžio iškilmės užbaigė mos Tautos Huanu.

Šios gražios mūsų skautų-skautėjų žodžio iškilmės bus ligai atmintinoms ne tik lietuvių vaikūčiams, bet ir jų tėveliams bei suaugusiems jaunuimui.

Įžodžio iškilmėms pasibaigus ėjo vakaro programa. Buvo suvaidinta 2 veiksmu vaikų scenos valdžius iš skautų gyvenimo «Mikė Švilpos laiduotuvė». Vaidinimas pasisekė gerai, pada rė gražaus įspūdžio ir labai patraukėms no publika. Vaidželis parasytas ir pas tatytas paties mok. E. Pažėros.

Vaidinimui pasibaigus mokyklos mokinių choras labai gražiai padainavo keilionią lietuviškų laudies dainų ir padėklamavo eilėraščių. Gražiai buvo

atlikti plastikos ir gimnastikos numeriai. Vakaro programa buvo tikrai įdomi ne tik vaikučiams, jų tėveliams, bet ir jaunimui. Programai pasibaigus buvo šoktai. Vakaras praėjo labai gražiai.

Rep.

ATSARGIAI IR SU «DRAUGAIS».

Ponas Š., kuris su visa šeimua gyvena vienoje fazendoje, mėgsta gastroliuoti. Kartais pasicijupes keletą naktių su atvyksta ir į Sáo Paulo, pakeliami kiekvienčij stoty «Izabeles avaras» ta gaudamas. Bet vargėž dažniau išlėkia neįlaimas. Prieš metus laiko girtas suguldamas pasijuto, kad kišenė jai įvartytos, šiaip taip susirado savo pažistamus p. Butauskus, kurie jį priglaudė. Pradėjo dirbti S. Paulo, bet išlėkė linge savo geradariams apie porą metų mūreisy išdūmė atgal į fazendą, nes pasą ir kitus dokumentus palikė.

Dabar šis gastrolierius «šauri» stotyje neteko ne tik pinigų, bet ir skyribeis. Vargais negalais pasiekė S. Paulo vėl ieškojo prietelių, bet šino kartoj geradariai buvo atsargūs su tokiais svečiais. Alkanas ir purvinas vargšas vos išsiverkė pasą... Vaikai tuetų tokius bastūnus tėvus sudrausė, o mes turime būti atsargūs ir su «draugais».

J. B.

žaidikų visgi yra gana gerų ir juos su būrus visus į lietuviškas rinktines, būtų galima lošti ir su principalais klubais iš ko, be abeju, būtų ir moralė ir kartu materiale pačioms rinktinėms nauda. Toks skaidinasis į Rytus ir vistiekus kitus, sportuojančiam jaunimui nėra naudingas.

Antrąją šventės programos dalim buvo numatyta dovauų teikimas ir šokių vakaras. Tačiau, negavus leidimo programa teko pakeisti.

Vietoj vakaro, buvo surengtos kuklūs vakės, kurios dalyvavo visi Mokos skyriaus ir keletas Bom Retiro skyriaus narių. Laikę vaistų Mokos skyriaus vadėybos pirminkinas apdovanojo dėdrio medaliais savo skyriaus geriausias futbolu ir ping pongu žaidėjas J. Vinkė ir K. Urbanavičius.

Paskai buvo pasakyta keletas kalbų, kur buvo pasakyta dėl drausmingumo, solidaraus tarpusavyj sągyvenimo ir pasidėvintimo dirbti savo pasirinktoje srityje.

Kalbos buvo palydėtos trinkėtinu ju sportišku valio, ir tuo patim pasizada būti sportininkais tikra to žodžio prasme, kasapietusiais po trispalvė lietuvis veltavai, kuriai je visomet buvo ir bus išdėmii.

Apie 8 val. vakaro šventę užbaigus, lietuviškai su pakelta nuotaka ir dar didesniu pasiryžimu išsėkirė.

Surengdant panašias šventes lietuviškai proro, kad jie jau moka gražiai dirbti, ir mes nuodėrdžiai jiems linkėjame, kad toliau jų veikimas būtų dar geresnis ir darnesnis. Z. D.

Reikia padoriau elgtis

Senas rusų priežodis sako: «sulig apsiuatu žuocq pasitinka, o sulig prutu palydi». Neikas neinus gineyti, kad protas yra daug svarbesnis negu apsiuata. Bet vis tik ir apsiuatas ar pavirautinškas žuogaus elgesys turi daug svarbos, nes iš jų dažniausia apie mums kiti, mažiau pažįstami, žuonės daro pirmas išvadas, o kartais ir didelius sprendimus.

Esu besiai prie reikalo ir, aiškumo dēmiu kalbesiu pavyzdžiais. Vieną sykį teko man su vienu uovusiu mokytoju vienano S. Paulo restorane sykiu pietus valgyti (bene su Nali-vanka? Red.). Tas žuogelis ėmė sruobą taip garsiai sruėbti, kad visi tame restorane valgiusij siuzuro į mudu, kaip į sukias komedijantus. Paskiau atuėė mesą su ryžiais ir padėo peilį su šakute. Išvėps p. mokytojas ėmė piliu ne tik mesą, pliantu bet ir pailu grūsti į burną, kad net mane įėmė baimė, kad jis nepersipiantu liežuvį ar lūpas. Galima sakyti, viau paunka me te vėgdyti ir tik į mada žuorejo. Tuo tarpu mano draugai mesos gabalais įstrigo tarp dantų, o jis išsižojo sukio visą ranką į burną ir tai trūšė, kol įstrigusi kasoj iškrūpėte ir išueto lauk. Štas pavyzdys rodo, kaip valgant, ypaė viešo vietoj negalima elgtis. Liaut nekrežiau sruėbti garsiai sruėbti, o dar dar negrežiau peiliu krūsti valgį į burną, nes tam yra šakute.

Kita negražų paprotį turi beveik visi mūsų tautiečiai, būtent: viešo vietoj garsiai rekti, trinkėtinai kalbėti, liuaklėtas žuogus turi labai valdyti savo onias ir kalbėti tik toku garsumu, kad tie, su kuriais jis ėneka, galitų išgirsti. Į bausį nevaidantį žuocq ne tik Brazilijoj, bet ir visumo pasauli yra žūrima, kaip į girtą arba nesveiko proto esantį.

Tačiau visų didžiausias nusifengimas padoriau eigeatui yra piktažodžiavimas, seikimas, ypaė mūsų tautiecių tarpe labai pasklėdęs trilytes «matuškos» minėjimas. Šia proga noriu paauėti, kad Rusijoj «matušką» visai išaukino. Uz jos minėjimą trauke lofėjimas, kirtis į pasturgali, grūdi į kėlėjimas, pataisos namas, bet galutiniai išaukimo, o mūsų tautiečiai, tiesiog be gediskai ir ėia Brazilijoj kuo piaciūniais tebevartoja. Negali padoresnia žuogus būti tramvajui ar kitoj viešo vietoj, kur sustrenka daugiau mūsų tautiečių: tik mat ir mat! Koks šlyktybė!

Reikia ėia dar pridurti, kad taip pat labai negražū viešo vietoj nepadoriai išsiketus sėdėti, šaipytis, be jokio reika o sv-tinims ir nepažįstamu. Žuones kalbinti ar kitap užkabinti. Rim tas žuocqus nestiblaško, rankoms neskrečioja, veido nekreipio, garsiai nesijuo kia, visur elgiasi ramiai, lėtai ir kukliai žodis, kaip sako lietuvių priežodis žvirbulu išleikia, o jaučiu surjpta. Todėl bet ką sakant pirmas reikia pagalvoti. Daug ėnekėjimas yra labai įkyrus ir dažnai klausytoj ligi pykėto nuvedąs reikalas. Daug ėnekąs žuogus yra panašūs į tušią, barškantį indą ir tuo pat pasirodo, kad jis nedaug teturi po to. Tyla — gera byia, sako kitas lietuvių priežodis.

Nekalbėsiu ėia apie kitas, labai mūsų tarpe paplitusias ydas, kaip girta vima, paleistuvitavima, apkalbinėjima, artimo karbės piešimā, nes apie tai kle kvilvams iš mūsų daugiau yra girdejes bažnyčiose, paskaitose gerosose knygose, nors iš neatyžiu ar blogos valios sumetimais tuos nusikaltimus teša to liau Mano tikslas tebuvo šiame rašiny parbrėti pavirautinško padorus elgesio ydas. Mano nuomone, šis reikalas yra gana svarbus ir sudaro nemažā aukėjimo šaka. Todėl, rodo, turėty būti verta kad į jį atkreiptų dėmesį mūsų mokytojai ir šaip sviesens žuonės ir kaip gaėdami, kad ir atsargiai, lmtų tas ydas neįkinti, bent geros valios mūsų tautiečių tarpe.

Alytaus vaizdas.

SPORTAS

DIDELĖ SPORTO SVETĖ.

Praėitą sekmadienį, spalio mėn. 18 d. Sporto S-gos «Lithuania» Mokos skyrius surengė didelę sporto šventę, kuri, nežūrint lietingo oro, sutraukė labai daug svečių ir praėjo gana vyksmai. Šventėje, be Lithuaniaus Mokos ir Bom Retiro skyrių, dalyvavo dar ir «Ryto» sporto klubas ir trys brazilų klubai su savo futbolo komandomis. Buvo sudarytos šešios futbolu runtytės, kuriose ypaė lietuviškai pastiro dė stipriaus, ir drausmingos, o runtytėms pasibaigus nusinėė iš oštavas taures. (Taures statė šventės rengėjas) «Ryto» komandos runtytėms praėė, bet tuo stebėtis netenka, nes tai buvo jų pirmas viešas pasirodymas.

Čia reikia pažymėti, kad lietuvių

IŠIOŠĖ ABI TAURES

Bom Retiro «Lithuaniaus» skyrius spalio mėn. 17 d. dalyvavo Mokos skyriaus rengiamame festivalė ir runčėsi su stipriu festivalė dalyvių «Vasco da Gama» F. C. Nežūrint kaitrios dienos, žaidimo tempas buvo gana gyvas. Lithuaniaiečiai buvo nuolatinėje pravaros ir spaudė taip pirmo, taip antrą komandoj. Rezultatai pasiekė: II-ji 1:0, I-ji 2:1 lithuaniečių naudai. Tokiu būdu bombretiečiams atiteko abidvi taures, kurios jau dabar puošia jų palatą.

Ta pat proca tenka pažymėti Mokos sportininkų nusirdumas ir draugiškumas, kurio je bombretiečius priėmė ir net sutvirtino jų komandas keletas savo žaidėvas. Linktina panašius santykius visada palaikyti.

Runktynių žūrejo gana daug lietuvių, kurie buvo patenkinti saviškių laimėjimu.

Žaidė.

Laimingųjų sala.

Pietinėje Ramiojo vandenyno (Pacifico) dalyje yra nedidelė Tristan da Kunja sala, kurioje žmonės apsigyveno 1816 m., tai sukako jau 120 metų, kai toj saloj įsikvė žmonės.

Pradžioj toj saloj apsigyveno 7 juridiniai (matrosai), kurių du su pačiomis, o kiti 5 vedė vėliau.

Dabar saloj jau yra 169 žmonės: 93 vyrų ir 76 moterų. Tai vis pirmauj 7 gyventojų palikuonys, kurie likaiol teturi 7 pavardes.

Dėras Onen pasakoja įdomių dalykų apie šios salos gyventojus ir gyvintus. Pirmų ten nėra. Prekyba nėra matuais. Namai labai jaukus ir svarčiai užlaikomi. Trūksta maisto. Moterys užgėsta margus audinius, bet jų rūbų mada pasilikio ta, kuri buvo prieš 100 metų. Valgo jie bulves, pieną ir žuvis. Visoj saloj — ne lašo degtuos ir dabartinė karta nežino joks nei skonio.

Kasmet į Tristan da Kunja sala ateina karaliaus, kuris atveža reikalingų prekių.

Visų gyventojų sveikatos stovis nuostabus. Ligonių visiškai nėra. Žmonės prikyvena giliai senatvę. Tikrai trys salos gyventojai netojo aklintis. Žmonės sveiki, bliaivi, linksmi ir laimingi.

Panaikino 13 nr.

Anglijos miesto Uomvelio savivaldybė nutė: nusistieiti savo pūbečių prietarni ir visame mieste panaikinti 13-įj numerį. Vietos spauda jau seniniai reikalavo tai padaryti, nes daug namų ir būitų stovi tušti, nes piliečiai nenori gyventi po 13 numeria. Viena moters pati pakeitė namo numerį 13-įj 11-ju nes ją persekiuje nepasisekimai. Pakeitė numerį, jos vyras išlois 180 svarų.

kinielių atkelioj į šią vietą ir trumpaiau isiko iš mažytes ukintinkų kolonijos padarė puikų kraštą, kuriame vertėsi ne tik augalai, bet net ir anglij kasykloms ir kauluko gaminiams. Gyventojai greit atsistojo ant kojų, emė zeriau gyveniti. Tame mieste nėra nei barbiestro nei policininkų ar kitų valdininku. Čia nėra nei pašto nei šilap kultūringes civilizacijos. Taip pat ir mokesčiai valdininkams yra iš nepažįstamas reiškinys. Šitain rojiškam viešpatavimui bus greit padarytas galas.

Panevėžio vaizdas.

Beždžionės puikios kokoso riešutu raškytojos

Anglų laikraščiai rašo iš Malajų salų, kad tenykščiai kokoso palmių plantacijų savininkai daugiau ir daugiau panaudoja beždžiones valstams nuo medžių nusikinti. Kokoso nukūtosse palmuose beždžionės dirbančios skynatuo darbą daug greičiau ir drąsiau, negu žmonės, nes per dieną beždžione nurūko po 1000 kokoso riešutu. Drestuojan beždžionės kokoso riešutams skabyti, kreipama dėmesis į tai, kad beždžionės atsikirtų prinokusius riešutus nuo žalių. Tuo tikslu ant beždžionės kaklo uždedama kėpa, kurios viršelis gali būti žmogus. Vos tik beždžione nori nusikinti žalių riešutu, prifūretose patrankas virvutę ir beždžione to riešutu ne raškanti. Kadangi beždžionės drestuotie reikiū dau laiko ir darbo, todėl gerai įdrestuotos beždžionės gaus brangiai kasnuonančios.

Miestas krenta iš dangaus.

Anglų valdžios atstovams, neseniai važiuoję inspektuoti vidurinėse Malajų pusiausio dalyse, išleido iš kelio ir pateko į dykumas. Staiga viduryje džiunglių išliko prieš akis didelis miestas. Tarusiojais pasitrynė akis — miestas, kuriame nutėsi gyvas žmonių judėjimas, žemėlapije nebūto pažymėtas. Atrodė, jog važiavo toliau ir begaliniam savo nusiteimimui sužilo jo, jor šis miestas, turis daugiau kaip 10 000 gyventojų kinielių, gyvuoja jau dešimtį metų, nors apie tai valdžija neturė o joks nuomonės. 1926 m. keletas rūkstančių

nes tas tarnautojas apie tai pranešė savo vadovybei.

Velnio salose — nusikalteliu kolonija.

Prieš 80 m. prancūzai pradėjo didžiulius savo nusikaltelius turti į Naujosios Gvinėjos salas ir tremė juos bei paskutinį dieną. Salos, kuriose prancūzai vežiove nusikalteliais, yra žinomos Velnio salų vardu. Kiek per tuos 80 metų buvo nusikaltelių nuobenta, vargu ar žino net pačios prancūzų teisingumo įstatgos. Tačiau visiems aišku, kad tik retas žmogus atgal besūrįjo. Tai nereikia, kad nusikalteliai

iš velnio salu nebando pabėgti. Jie bėga, bet už kelių žingsnių patenka sargybai į rankas arba prasmukę, pro sargybas ir pabandę plaukti jūra, bū suėsti ryklių. Ryklių, šių jūros pabaisų, apinkui salos esama net tirštai. Vilties sugrįžti iš ten neturi ir ir tie, kurie bėgti nebando. Tretmintiai turi dirbti džunglese, kuriuose, pilna nodingų gyvių ir įvairių ligų bakterijų, keptiant atožų saulei. Naktis turi praleisti kameroose, sugrūsti po kelias dešimtis. Gyvenimo sąlygos ten taip baisios, kad žmonės krinta kaip lapai rudenį.

Tuo tarpu velnio salose gyvena utrenatų iš praučijios apie 600 tūk. tancijų nusikalteliu. Kaip ankėčiau, taip ir dabar jie leidžia dienas bendrai — žiaurūs žmogžudiai ir plėšikai, už įvairius nusikaltimus bausti jau ne vieną kartą, kartu su tais, kurie paslydo pirmą kartą, ir tai tie dar taip susidėjus apinkybems. Tokių nelaimingųjų yra daugelis. Be fizinių kančių, jie turi dar kėti netekusių net kurio žmoniškumo nusikaltelių pamėkinimus. Ne vienas, kitose sąlygose galėjęs grįžti į tikrą kelią, čia virsta žverimis, negerosniais už baisiausius žmogžudžius.

Prancūzų visuomenė, kreipdama dėmesio į Velnio salų gyvenimo negiamą įtaką nusikalteliams ir manydama, kad tose baisiose sąlygose žmonės, nors ir nusikalteliais, apgyvendinti yra per daug žiauru, iškėitė sumanyti Velnio salų kalėjimus panaikinti. Tačiau šį sumanytą prancūzų vyriausybė pradėjo svarstyti tik dabar.

Em.

S. Paulo estado imigracijos 50 metų sukaktuvė.

(tass iš 42 Nr.)

4. RAUDONASIS PAVILJONAS:

Šis paviljonas dalinis į dvi dalis. Pirmoje dalyje bus išstatyti įvairūs medžio dirbiniai, baldai, kilimai, porceleno ir stiklo gaminiai bei įsiaišai. Antroje dalyje bus išstatyti įvairūs muzikos instrumentai, radio aparatai, kinomotoagrafija, paveikslai, nuotraukos knygos, žemėlapiai ir kt.

5. PILKASIS PAVILJONAS. Šis paviljonas apims chemijos pramonę, chirurgiją, optiką ir kt. Antrame šio paviljono skyriuje bus išstatyti maisto produktų ir cukraus pramonės gaminiai

6. RUŽAVAS PAVILJONAS.

Paskutinytis rožinės spalvos paviljonas turės taip pat du skyrius. Pirmame bus išstatyti tekstylių pramonės gaminiai bei įvairiausių madų rūbai.

Antrais skyrius apims Parfumatiją ir kosmetiką. Šių paviljonų, kurie visi kartu užims per 15000 kvad. metrų, statyba jau pradėta, parodoje dalyvauja žymiausios vietinės firmos.

PAMINKLAS KOLONISTUI. Šio jubilejaus proga bus pastatytas didžiulis paminklas S. Paulo estado kolonistui. Tuo bus pagerbtas imigrantas — kolonistas, kuris savo darbu, išstverme ir sumanumu prisidėjo prie bendro Brazilijos progreso. Ant paminklo bus lotyniškas parašas: OPUS DURI COLONI FECUNDUM MEMORATUR.

MADU TEATRAS. Be virš minėtų paviljonų dar organizuojamas ir madų teatras, kuriame bus statomi svetimšalių kolonistų spektakliai ir atvaizduotos įvairių šalių mad s bei tautiški rūbai. Madų teatras bus vienas iš svarbiausių ir įdomiausių parodos įstatgu. Teatras turės specialiai įrengtas vitrinas, kuriose bus atvaizduoti įvairių kraštų moterų p pocišiai, drabužiai

tualeto ir kt.

RITOS PRASMATNYBĖS. S Paulo estado imigracijos jubilejaus proga ruošama daug įvairiausių pramogų, kuriuose dalyvauti bus kviečiamos visos didesnės numerantų kolonijos. Visiems kolonistoms bus sudarytos proos pasirodyti viešai su savo muzika, dainomis, tautiškais šokiais, tautiškais drabužiais ir t. Parodos metu iškilnės dalyvaus ir S. Paulo konservatorija su savo aukštesniais. Konservatorijos ir kitų orkestrai išpildys italu, vokiečių, vengrų, neturčių, rusų ir kitų šalių kompozitorų žymesnius kūrinius. Spauldoje, parkuose ir vėlose vietose bus plačiai su pažindinama São Paulo visuomenė su tais kraštais, kurių žmonės Brazilijoje gyvena. Suutika iškilnių programą dar kauliniai nepaskelbta, tačiau iš iki šiol spauldoje paskelbtų apie tai žinių galima nuspasti, kad imigracijos 50 metų sukaktuvės bus paminėtos labai plačiai ir gražiai.

MES IRGI PRIVALOME, DALYVAUTI. Lietuvių Brazilijoj priskaitoma ilie 35 000. Tai vis tik nemažas skaičius. Kadangi dalyvanti parodoje ir viose iškilnėse kviečiamos visų šalių kolonijos, tai ir mes, lietuviai, ateiškiti nekaimė. Visur privalome dalyvauti ir parodyti ką tik geresnio me-

surime, ką galime ir ką sugebame parodyti. Tam reikalingas geras pasiruošimas. Geram pasiruošimui reikia daugiau laiko, o jo nedaug teliko. Taigi jau dabar mus visiems reiktų galimai greičiau susirūpinti, kad vėliau neliktumėm visur paskutinieji. Kad aptarti kaip ir kur mes galime dalyvauti ir pasirodyti, kad visam tam nors kiek geriau pasiruošti, reiktų jau dabar susausti bendrą visų lietuvių organizacijų atstovų pasitarimą.

Šis jubilejus yra geriausia proga ir mums viešai, kaip lietuviams pasirodyti. Bet pasirodyti turime gražiai ir garbingai, kad sveiktumėm, mus gaikų geriau pažinti ir susidaryti apie mūsų gerą nuomonę, kaip apie civilizuotą ir kultūringą tautą. Taigi, nepraleiskime šios progos ir pradėkime ruošiti. Apie tai artimiausiu laiku teks dar plačiau parašyti.

Aukso kasykla viršuj debesų

Peru valstybėje, tarp stačių Andų kalnų viršūnių, 4.500 metrų aukštumoje, skaitant nuo jūros paviršiaus, žmonės, nepasotinamai ištroškę tortu, atidare nepaprastą aukso kasyklą.

Apie šią aukso kasyklą, kuri dabar priklauso turtingiausiems Pietų Amerikos žmonėms, senovėje net ir indėnai žinojo. Dar prieš ispanų įsibrovimą į Peru, ta kasykla buvo eksploatuojama paprastomis priemonėmis. Veliau dėl įvairių nenugalimų sunkumų kasykla buvo apleista ir tik 1932 metais grupė Peru valstybės kapitalistų nusprendė ją atnaujinti. Jie nutarė, kad kasyklą nugabenti visas moderniausias aukso kasimui reikalingas mašinas, nepaisydami, kiek tatoi kaštuoju. Ir iš tikrųjų į Andų kalnų viršūnes jie atgabeno ne mažiau, kaip 700 tonų mašinų ir įvairios medžiagos.

Iš pradžių naujietis kasyklos savininkai manė, kad transportas bus galima atlikti senu būdu, būtent: mulais. Mulams reikėjo eiti nei daugiau nei mažiau, kaip 200 kilometrų pavoju kalnų keltu. Bandymai įrodė, kad mulai, išėję iš Cuzco, kol atėjo į aukso kasyklą, sugaišo 30 dienų, nors ant jų nugaros buvo tik 50 kilogramų krovinių. Toks lėtas susisiekimas neįlejo patikti kasyklų savininkams. Tada jie paėmė moderniausias mūsų laikų susisiekimo priemones: lėktuvą. Iš Cuzco tiesia linija iki aukso kasyklos yra tik 90 kilometrų; ir kiekviena oro kelionė šia linija trunka ne daugiau, kaip pusę valandos.

Kasyklos savininkams kapitalistams nebuvo įsigyti lėktuvai, bet už tai lėktuvas buvo sunku nusileisti aukštoje karnuose, nes nebuvo tinkamas vietas. Galų gale po ilgo teikimo inžinieriai rado tinkama lėktuvams nusileisti vieta, gulinčia kelių kilometrų atstume nuo aukso kasyklos. Tai buvo mažytė lyguma, kurioje indėjų kunigai senovėje ganė savo gyvulius. Ją reikėjo išilginti rądomis, padarant apie 1 kilometro ilguo ir bent 100 metrų platumo aikštę.

1933 metų pavasarį įvyko pirmas bandomasis skridimas. Nepaprastai, pavojingos skridimo sąlygos iš lakūno reikalaujo plieninių nervų ir erelio akių. 1.500 arklio jėgų trimotorinis Fordo firmos lėktuvas pakilo iš Cuzco, greitai pasinėrė į debesis ir, iškilęs 5.000 metrų į aukštį, visą laiką kovodamas su smarkiomis oro bangomis, pasiekė aukso kasyklą ir nusileido į mažąjį aerodromą, atnešdamas 7 tonų krovinį.

Vadinasi, bandomas pavyko. Tada išskrido ir daugiau lėktuvų. Pirmųjų 30 dienų metu į kalnus buvo atgabintos 26 mašinos, specialiai padarytos trinti aukso uolius. Kiekviena mašina svėrė 2 tonas.

Paskui per kelis mėnesius lėktuvai atgabeno visas reikalingas mašinas ir įrankius, kasdien atnešdami po 15.000 kilogramų.

Toku būdu, kol galutinai buvo įrengta aukso kasykla, iš viso buvo atlikti 459 skridimai ir atnešta 740 tonų mašinų. Kai oras būdavo labai palankus, kartais per dieną lakūnams tekėdavo skristi net 7 kartus.

Šiandien ši aukso kasykla, debesų jūra atskirta nuo viso pasaulio, gamta aukso dolerius. Dabar ir lėktuvų darbas daug lengvesnis: iš erelių karalystės į bankų kasas neši aukso.

K. Papeckis.

Šimtas žmonių nori valdyti pasaulį.

Patys amerikiečiai, visuomet imponuoja savo doleriais, kurie paprastai pamėgę klausyti «ne iš kur», bet «kiek», būdami smarkiausi subjektai, paskutinėmis dienomis sukilo prieš sir Bazil Zacharova ir jo biznio šalininkus. Kad sir Bazil Zacharovas daugiau nebedalyvauja prancūzų, sovietų ir amerikiečių ginklų pramonėje, buvo jau seniai nepaslapta. Tačiau Amerikos senato paskirta tam tikra komisija išaiškinti visus pagrindus, kuriais Amerika įsivėlė į didįjį karą, priėjo daug paslaptingų dalykų, kurie buvo iškelti tik drąsiojo senatoriaus Rye.

Ta proga buvo išaiškintas prancūzų patrankų karaliaus Šneiderio paslaptingas tiekimas į svetimą valstybę, dirvuojama prancūzų politikos vadu. Siuntinys turėjo būti pakrautas viename olandų uoste. Objektas, susidedas iš dviejų šimtų puikiai išardytų tankų dalių, buvo pakrautas į laivą kaip nieko nekalnas krovinys.

Henry Ford trumpai paaiškino, kad visame pasaulyje yra nedaugiau

kaip šimtas asmenų, turinčių biznį iš karo. Jis tą šimtą asmenų pažymėjo kaip ginklo ir municijos fabrikantus, «ginklų karalius».

Viešasis Amerikos tyrimas pagaliau parodė netikėjusiam pasauliui, kad tie šimtas asmenų visą žemės kamuolį susuko tam tikru voratinkliu, suraizgytu plonais biznio siūleliais. Iš jo nėra jokios vilties pabėgti.

Eurėne Šneideris yra 1836 m. iškėliavusio iš Saaro krašto į Prancūziją amatininko Šneiderio anūkas. Jo sentėvis apsigyveno Creuzot kaime, kur kur nupirkė pabūkų liejykla. Dabar-tinis jaunasis Šneideris iš Creuzot patitraukė. Jis yra cinikas, visų žmonių paniekintas kaip kvailas. Jis yra ginklų kalvis Europoje. Jo pajėgumas užšien yra didesnis kaip įvyriausio bankininko. Krimo karo metu sužydė jo biznis. Per tą laiką 1853—1856 m. Šneideris savo fabriką Creuzote paskyrė tik ginklo gamybai. Po to 1871 m. Šneideris gavo monopoliją tiekti prancūzų armijai ginklą. Japonų rusų karo metu galugus savo fabrikus pradėjo statyti užšien. Jis įsigijo laivų fabriką Revali ir buvo rusų Putilovų fabrikų pusbūnas. Dabar Balkanų ir užjūrio valstybės yra jo kundai (klijentai). Didžiojo karo metu Šneiderio koncernai išaugo į didžiules prancūzų sąjungų geležies tirpyklas, vadinama

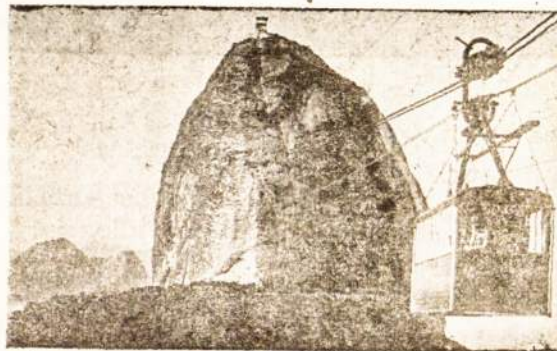
«Comité des Forges». Jo galybė po karo taip pat gerokai klestėjo.

Šiandien Šneideris - Creuzot turi Prancūzijoje 320 didžiulių įmonių. Užšieny išlaiko 182 taip vadinamas dukrų bendroves. 1917 m. jo įtaka persikėlė į Ameriką. Jis įkūrė «Framerikan Industrial Development Corporation, New York. Po karo tos finansinės bendrovės įkūrė Šneiderio ir ko firmą Jang-tuėse Amerikos valstybėse.

Prisidengęs kaulių firma «Union Europeenne et Financiere» 1920 m. jis pirko daugelį laivų dirbtuvių, pilno fabrikų ir kt. Šias finansines bendroves jis pavertė labdarų bendrovėmis, bankais ir įdėjo kapitalą į laikraščius. Prancūzų spaudos dalis buvo savo «patrankų karaliui» paklusnus įrankis. Prancūzų vyriausybė leido jam iš jo vis finansinių transakcijų sudaryti Banque de l'Union Parisienne. Šitas bankas priklausė Šneiderio koncernui, kas daugelį prancūzų nebuvo žinoma. Šis vyras turėjo arba valdė didesnę spaudos dalį. Iš daugybės laikraščių Prancūzijoje jam priklausė «Matin», «Journal des Débats» ir «Ordre», Belgijoje — «L'Independence Belge» ir «Monteur», Šveicarijoje — «Journal de Genève». Jo įtakoj buvo ir didžiuliai laikraščiai «Temps», «Echo de Paris» ir «Petit Parisien».

Kaip yra neaiškiai supintas šis kelias ir šakojantis didžiulis trestas, taip lygiai paslaptingos yra valstybės, kurios varo biznį su mirtimi, neša skurdą, nesaugumą ir abejojimą žmonių tarpe. 1915 m. tasyk dar neitraulius amerikiečiai daugelį povandeninių laivų pristatė italų laivynui. Amerikos ginklų pramonė iš to padarė didžiulį biznį. Tik iš kiekvieno italo užsakymo «tarpininkas» pelnydavo po 100.000 dolerių. Po didžiojo karo Amerikos ginklų pramonė krato «taikos rinkai» pasidarė per maži. Firma Du Pont vienų tekdavo žaunamosios medžiagos 80% Amerikos armijai. Pasienų buvo įsteigti pardavimo punktai. Taip susikūrė didžiuliai atžalos fabrikai Meksikoje, Čili, Kanadoje, Paragvajui ir Europoje. Ginklų išvežimas Amerikai kasmet duoda po 15 mil. dolerių pelno.

Šioj ginklų pramonėj be pertraukos dirba milijonai darbininkų. Šie žmonės tą darbą atlieka su nepaprastu įtempimu. Iš jų reikalaujamas sąžiningumas ir žodžio elptumas. Darbininkai ginklų pramonėj gerai atlyginami. Durbas labai pavojingas, bet to niekas nepaiso.

Rio de Janeiro kalnas (Pão de Açucar)

Suvienitas Holandijos Bankas

(O Banco Hol'andez Unido)

RUA DA QUITANDA Nr. 101 SÃO PAULO
tai tiktas, jungias Tausta su giminiams ir draugais

Lietuvoje

Suvienitas Olandijos Bankas gali išrūpinti Tamstai
EMIGRACIJOS ČEKIUS 3000\$000 VERTĖS.

kurį privalo turėti kiekvienas emigrantas, įvažiuojantis į šią valstybę ir norint siusti pinigus į tėvynę per mūsų banką jis gali būti kaip

ČEKIS IŠKEISTAS Į JOSŲ ŠALIES VALIUTA
ir išmokėtas bet kurioje vietoje.

Turėdamas sutaupų Tamstą gali jas padėti į mūsų banką, į savo atskirą einamąją sąskaitą ir gauti

4 1/2 O/O metiniu nuosimėiu

kurios išmokame du kartu į metus, tai yra pabaigoje birželio ir gruodžio mėnasių.

Jūsų garantija yra
Hollandsche Bank - Unie N. V. Amsterdam

su skyriais visuose pasaulio šalyse, kaip Rio de Janeiro, Santos, Buenos Aires, Caracas, Haifa, Istanbul, Willemstad ir Oranjestad.

VISUR IR VISADA BŪK LIETUVIS!

O kiekvieno lietuvio - iševio pareiga skaityti didžiausį, įdomiausį ir pigiausį visoje Pietų Amerikoje savaitraštį «LIETUVIS».

DR. EDITH KOGAN

DANTISTĖ-CHIRURGĖ

Berlyno — Brazilijos universitetų, Burnos ligos. Dirbtinai dantys.

Avenida São João, 613 Ap. 1, 1 and

SKELBKITES

TIK „LIETUVY“

TIK LIETUVIŲ SKAITYDAMAS
VISA ŽINOSI

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Škanūs vaigalai ir mandagūs patarnavimai. Mėnesinis pensjonas. Pietūs ir vakarienės už 1\$700 tik pas

POVILA ROMANOVA

Rua José Paulino, 151, (Boa Retiro) São Paulo.

LEITE VIGOR

Geriausias pienas São Pauly

S. A. Fabrica de Productos Alimenticios

VIGOR

Rua Joaquim Carlos, 174 S. Paulo
Tel. 9-2161, 9-2162, 9-2163.

„Lietuvio“ prenumera-
ta papiginta!

1936 metais „Lietuvio“ Lietuva ir užsienį kainuoja tik 15 milreisy (6 litai), pusmečiui 8\$000 (3 litai). Pietų ir Šiaurės Amerika: metams tik 12\$000, pusmečiui 6\$000. Pasiskubinkit užsakyti „Lietuvio“ savo giminiams bei draugams į Lietuvą, Argentiną, Šiaurės Ameriką ir kitur. Suteiksit jiems didelį džiaugsmą!

„Lietuvio“ adresas:

Caixa postal 1764 S. Paulo —
Brazilija.

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėje,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Mokoje, kampas Av. P. de Barros kioske.
- 5) Menkaičio krautuvėje S. Annoj.
- 6) Ant Largo da Sé kioske (prie laikrodžio).
- 7) Kirilausko krautuvėje, Vila Anastacioje, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“, Redakcijoje visomis dienomis.

ADVOKATAS

DR. A. F. CESARINO JUNIOR

Telkia įvairius juridinius patarimus lietuviams veltui. Taip pat veda visokias bylas teismo įstaigose. Lietuviai, turėdami kokių nors reikalų su teismo ar kitomis įstaigomis, ar norėdami gauti nemokamai juridinių patarimų kreipkitės pas advokatą Dr. Cesarino Junior.

Praça da Sé, 83 1° andar

Tel. 2-3885

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Efigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapimo, kraujo, mikrobu ir t. t.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (įpėtkos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba Lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampas Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32.

Tel. 2-6393

Vertia į visų kalbų įvairius dokumentus kaip ya: kontraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.

Parnošia įvairius dokumentus įvairinose atsitikimuose: Chamados ir pilietybės įgijimai.

Mūsų skaitytojams užsieniuose.

Lietuvoje „Lietuvio“ galima užsiskyti per DULR Akademinių Skyrių. Prenumeratos kaina metams tik 6 litai, pusmečiui 3 litai. Pateiktas galima suiti pašto DULR Akademiniams Skyriui, pažymint, kad pinigai įmokami už „Lietuvio“ prenumeratą. Ten pat reikia nurodyti savo vardą — pavardę ir tikslų adresą.

Šiaurė ir Pietu Amerikoje bei kituose šalyse:

„Lietuvio“ galima užsiskyti į bet kurią pasaulio valstybę. Į Šiaurės Amerika „Lietuvio“ prenumeratos kaina metams 1 doleris, Argentinoje — 5 pezo, Urugvajuje 2 pezo (Urugvajaus). Visose kitose šalyse metams 1 su pušo doleriu. Iš visur kitur, iš-kvras Lietuva, pinigus reikia siusti pašto įvertintu laišku šiuo adresu: „LIETUVIS“ CAIXA POSTAL 1764.
S. PAULO — BRASIL.

Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų įėjimas į Europą
Raul Soares 12. 10. 36.
Al. Alexandrino 27. 10. 36.
Astrida 30. 10. 36.

Kainos pigios.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.

Rua Maué 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigo darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai
Įstaiga atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik iki 12 val.

Triukšmingas suvažiavimas.

Praeitą sekmadienį L. Namų salėje, rua Bandeirantes, 92 buvo suauktas «Vilties» S-gos skyrių atstovų suvažiavimas, kuriame dalyvavo Boni Retiro, Mokus ir Vila Belos skyrių atstovai. Suvažiavimą atidarė «Vilties» s-gos pirmininkas V. Godliauskas, kuris pasakė kalbą nušviendama dėl ko šis nepaprastas suvažiavimas suauktas.

Į prezidentūmą pusiau slapto balsavimu išrinkti: Kun. P. Ragaižinskas, mok. S. Bakšys ir V. Nalivaika. Patikrinus mandatus pasirodė, kad Mokus skyrius prisijungė 10 atstovų, B. Retiro — 9 ir Vila Belos 4 atstovus. Toliau buvo skaitomas praeitą suvažiavimo protokolas. Atsirado du protokolai. Vienas įrašytas į knygą ir pasirašytas buv. prezidento pirm. V. Godliausko ir sekret. St. Puišio, antras parašytas ant didžiuo lapo ir pasirašytas St. Butrimo, kuris praeitam suvažiavime taip pat sekretoriavęs. Pastarasis protokolas daugiau buvo panašus į referatą, kuriame šmeižiami asmenys nieko bendro neturį su «Vilties» s-ga. Po ilgų ginčų ir diskusijų priimtas knygoje įrašytas protokolas su mažomis pataisomis.

Po toėjo centro v-bos ir rev. komisijos pranešimas. Pirmąjį pranešimą padarė pirm. V. Godliauskas, kuris plačiai papasakojo apie s-gos reikalus ir nusiskundė, kad centro valdybos veikimas buvo silpnas, nes jam trukdė patys nariai. Du centro v-bos nariai St. Butrimas ir St. Puišys pasitraukė. C. V-bos ypatingai blogi santykiai buvo su Mokus skyriumi, kuris deju visais pasitankus, kad įveiktų «Vilties» s-gą ir šmeižtų narius ir kolonijos nesantaiska. «Vilties» s-ga dabai buvusi įvelta, kas jai labai daug pakenkė. Bendras s-gos veikimas labai susilpnėjęs. Rev. komisijos pranešimą padarė jos pirm. J. Bratkauskas ir sekret. J. Juodgudis. Čia ir vėl kilo ginčai, mat taip pat atsirado du protokolai. Vienas trumpas ir aiškus, pasirašytas J. Bratkausko, o antras susideda iš kelių lapų, parašytas J. Juodgudis. Pastarame parašyta blaiviausių šmeižų prieš atskirus kolonijos asmenis ir nekurius organizacijas. Po pranešimų kilo aštrios diskusijos, po ku-

rių Mokus skyriaus atstovai su V. Nalivaika priešaky, matydami, kad suvažiavime jų darosi mažuma, pareikalavo, kad būtų atimti balsai B. Retiro skyriaus atstovams St. Vancevičiui ir J. Stankėnui, kaip neseniai sugrįžusiems į s-gą ir kaip s-gos «priešam». Vėl kilo aštrios diskusijos. Tada prezidento narys mok. S. Bakšys atsistojęs pareiškė, kad jei kelinamas klausimas dėl atėmimo balso minėtiems dviem teisėtiems atstovams, tai jis iš savo pusės reikalauja svarstyti tinkamumą dar trijų ir Mokus skyriaus atstovų, kurie kaltinami spaudoje, kaip lietuviybės priešai, trukdantieji viešus paminėjimus. Tai pasakius kaip įgeitais šoko V. Nalivaika, trenkęs kumščiu į stalą puolė mok. S. Bakšį, kešindamasis pavartoti net fizinę jėgą. Kartu su juo šoko ir kiti Mokus skyriaus atstovai, salėje kilo didžiausias triukšmas. Po didelių pastangų prezidentui pirmininkui kun. Ragaižinskiui ir nariui S. Bakšiiui pavyko tvarką atstatyti. Tačiau po ilgų ginčijų nutarta suvažiavimą atidėti, nes jis jau buvo užsitęsęs iki 7 val. vak.

Šitokio triukšmingo suvažiavimo «Vilties» s-goje niekad nėra buvę. Triukšmas buvo išanksto apatvotas. Mat, V. Nalivaika iš kelioikos Mokus skyriaus tikrųjų narių išrinko net dešimtį atstovų, tikėdamasis pagrobtį su savo «prieteliais» visa s-gą. Kada pamatė, kad nieko negalės laimėti, tada kešinosi smurtu laimėti. Čia dar kartą išlindo tikrasis V. Nalivaikos ir jo už stikliuką įgytų «prietelių» veidas.

Visi geros valios viltiečiai turi ša lintis ir saugotis tų žmonių, kurie per metus laiko suardė stipriausią jaunimo organizaciją, o dabar smurtu stengiasi ją pagrobtį ir savo rankas, kad jos pagalba pakelti pašalinus savo vardą.

Viltietis.

Padėka. Pranešimai

LIETUVIU PAMALDOS

Šį Sekmadienį lietuvių pamaldos įvyks Šv. Antauro do Pary bažnyčioje 11 val. suma su pamokslu. Pamaldas laikys klebonas kun. P. Ragaižinskas.

RIO DE JANEIRO MIESTE «LIETUVIS GAUNAMAS

pirkti pavieniais numeriais «Vilnies» S-gos patalpoje, Praça Tiradentes Nr. 46 ir ant Largo da Lapa ir Avenida Mém de Sá kampo laikraščių kioske.

Šeštadienį spalio 24 d. 8 val. v. Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92 įvyksta Vysk. M. Valančiaus liet. pradžios mokyklos vaikų Tėvų visuotinas susirinkimas.

Valdyba.

Šiuo pranešama Sporto S-gos «Lithuania» Centro V-bos narių žiniai, kad trečiadienį, spalio mėn. 28 diena, 7 val. vakaro įvyksta Centro V-bos posėdis. Pagaideujama, kad posėdyje dalyvautų ir skyrių Valdybų pirmininkai.

Pirmininkas.

Šiuo pranešama Sporto S-gos «Lithuania» Dom Retiro skyriaus valdybos narių žiniai, kad pirmadienį, spalio m. 26 d. 8 val. vak. įvyksta valdybos posėdis.

Pirmininkas.

Visų vilanastaziečių vaikų tėvų vardu širdingai dėkojuju mūsų kolonijos geradarėms, dalyvavusiems mūsų mokyklos skautų šventėje ir mokyklos vakarėlyje; taip pat širdingai dėkoju visam jaunimui, atsilankiusiam mūsų mokyklos vakarėlyje ir tuo būdu padedančiam mūsų mokyklai stiprėti ir geriau aukliėti mūsų vaiduokius geros lietuviškos dvasios žmonėmis.

M. Skadas.

«D-ro Jono Basanavičiaus» lietuvių pradžios m-los tėvų komiteto Pirmininkas.

Paisėjimas.

Lietuvos Konsulatas padėkos: Kasperavičiūnė Zofija su vaikais Aleksandru ir Viktorija, į Braziliją atvykusių 1929 metais.

Kas apie ją žino, arba ji pati prašoma pranešti Konsulatui, rua Aureliano Coutinho Nr. 88 S. Paulo.

Skubiai reikalingas vaikas -- mokinys raidėmis rinkti. Kreiptis: rua Bandeirantes, 92.

TERRENOS E CASAS — VILLA MARINA E VILLA MOINHO VELHO — YPIRANGA.

Geriausiomis sąlygomis parduodame sklypus pačioje gražiausioje vietoje, Ypiranga rajono aukštumoje, prie pat Avenida do Mar kelio į Santos, 5 minutės atstu nuo bordės Nr. 20 Fábica. Taip pat statome išsinokėjimui namus ir parduodame geriausiomis sąlygomis statybinių medžiagų. Centralinė radinė vietoje AVENIDA DO MAR Nr. 41. Informacijos: Rua 15 de Novembro Nr. 32 2^a sala 5 su p. Stoikovu.

DĖMESIO! DĖMESIO!
Nepaprastai gražų ir linksmą suaugusių

VAKARA

Stato š. m. spalio mėn. 24 d. šeštadienį Dr. V. Kudirkos mo kykla savo salėje rua Lithuanina, 18 Mooca.
Programoje dvi gražios ir São Paulo nematytos vienaveiks mės komedijos, kurias suvaidins geriausi šio rajono vaidintojai.

GRIEŽ GERAS LIETUVIŠKAS ORKESTRAS.

Pradžia 8 val. vakaro; pabaiga 4 v. ryto.

Ši sekmadieni, spalio 25 d.
DIDELIS ŠOKIU VAKARAS
Liet. Namų salėje, rua Bandeirantes, 92.
Pradžia 7 val. vak. Pabaiga 12 val. nakt.
Prašome atsilankyti! Tik čia gražiai pašoksime ir pasilinksminsimte!
GROS DIDELIS IR PUKIUS LIETUVIU STYGU ORKESTRAS.

Kur linksmi praleisti vakarą?

Miesto centre, ant rua Visconde Rio Branco (kampas rua Victoria) Nr. 461 lietuvių šeimininkų linksma ir jauki užėiga «BAR RIO BRANCO» tikrai linksmina svečius.

Baro orkestras iš žymiausių S. Paulo rusų muzikų. Balalaitės, so listai, choras, lietuviška muzika ir t. t. ir t. t. Kas vakaras nuo 9 v. vak. iki 1 val. nakt. dainuoja žymiausi solistai — sopranas, tenoras ir bosas. Linksmi be galo!

Alus, vynai ir kitokie geriami gėrimai, kaip kur kitur. Tikroji lietuviška degtinė iš Lietuvos.

Tautiečiai, atsilankykite ir nesigailėsite linkemat praleidę laiką.

LIETUVIS SIUVĖJAS ALEKSANDRAS BAGDONAS.

Diplomuotas Rigos Instituto ir Klai pėdos Amaty Rūmū. Pirmas po kariūnų laikų lietuvis išaukęs valstybinius siuvimo egzaminus Lietuvoje. Darbas sąžiningas, greitas ir graus. Siuvami įvairūs viršėki rūbai, kaip kostiumai, paltai ir t. t. Lietuviams nuolaida. Di delis užsieninių ir vietinių medžiagų pasirinkimas.

Siuvykla:

Rua da Mooca Nr. 534-B S. Paulo

Valgykla ir pensjonas.

Skanaš pietūs ir mėnesinis pensjonas. Duodami pietūs ir namus. Kasdien piteinamaus. Užteikt pas

JULĖ ŠIMANAUŠKIENĖ

Vila Anastacio, Rua Alvarenga Peichoto 85.

LIETUVIS

— GYVENIMO VEIDRODIS